СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ“ – СВИЩОВ
Факултет „Производствен и търговски бизнес“
Катедра „Аграрна икономика“

МЕЖДУНАРОДНА
НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКА
КОНФЕРЕНЦИЯ

СЪСТОЯНИЕ И ПРОБЛЕМИ ПРИ УПРАВЛЕНИЕТО И РАЗВИТИЕТО НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО

Свищов, 4 октомври 2019 г.

Сборник с доклади

Конференцията е посветена на 35 години от създаването на катедра „Аграрна икономика“ и е част от научните форуми, отбелязващи 83 годишнината на Стопанска академия „Д. А. Ценов” – Свищов

Академично издателство „Ценов“
Свищов
2019

ОРГАНИЗАЦИОНЕН КОМИТЕТ

Почетен председател:
Доц. д-р Иван Марчевски – Ректор на Стопанска академия „Д. А. Ценов“ - Свищов
Председател:
Доц. д-р Марина Николова – Ръководител катедра „Аграрна икономика“
Членове:
Доц. д-р Маруся Линкова
Доц. д-р Виолета Блажева
Доц. д-р Наталия Неделчева
Гл. ас. д-р Радка Ненова
Гл. ас. д-р Цветелина Кабакчиева
Гл. ас. д-р Илияна Кръстева
Ас. д-р Пламен Петров
Докторант Боряна Георгиева

МЕЖДУНАРОДЕН РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ

Председател:
Проф. д-р ик. н. Сергей Горлов (Русия)
Членове:
Проф. д-р ик. н. Сергей Охрименко (Молдова)
Проф. д-р ик. н. Антонина Ряховская (Русия)
Проф. д-р Маджди Осман (Египет)
Проф. д-р Нидал Шабан (Ирак)
Проф. д-р Dragan Petrovic (Сърбия)
Проф. д-р Sonja Jovanovic (Сърбия)
Доц. д-р Йоана Панагорец (Румъния)
Доц. д-р Марина Николова (България)
Доц. д-р Маруся Линкова (България)
Доц. д-р Bahodirjon Nosirov (Узбекистан)
Доц. д-р Ziyoydin Israilov (Узбекистан)

Научен секретар:
Доц. д-р Маруся Линкова
Технически секретар – Мария Чонова

Публикуваните материали са рецензирани. Авторите носят отговорност за съдържанието на материалите, изразените мнения, използваните данни, цитираните източници и езиковото оформление на текстовете.

ISBN 978-954-23-1762-3

СЪДЪРЖАНИЕ

Доц. д-р Марина Николова, Доц. д-р Маруся Линкова
ТРИДЕСЕТ И ПЕТ ГОДИНИ КАТЕДРА
“АГРАРНА ИКОНОМИКА”.....7

Организация и управление на инвестициите и иновациите в агросектора

Профессор, доктор экономических наук Ряховская Антонина Николаевна
СЕЛЬСКОЕ ХОЗЯЙСТВО РОССИИ: ВОЗМОЖНОСТИ
ДЛЯ ОПЕРЕЖАЮЩЕГО РАЗВИТИЯ.....25

Doctor of Science, Professor Sergei Mihajlovic Gorlov, Gorshenin Alexander Yuryevich, Assistant professor, Syromyatnikov Denis Aleksandrovich
МЕТОДОЛОГИЯ АНАЛИЗА ПРОБЛЕМ УПРАВЛЕНИЯ
РАЗВИТИЕМ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА 40

Dr. Abduaziz Abduvasikov, Dr. Bahodirjon Nosirov
THE EVOLUTION OF AGRICULTURAL MARKETS
OF UZBEKISTAN 48

Доц. д-р Гена Велковска
ЕКОЛОГИЧНАТА ОЦЕНКА И ОЦЕНКАТА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ
ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА В КОНТЕКСТА
НА СТРОИТЕЛСТВОТО ВЪРХУ ЗЕМЕДЕЛСКИ ТЕРИТОРИИ.....56

Доц. д-р Искра Маринова Пантелеева
НАУЧНА И ИНОВАЦИОННА ПОЛИТИКА – НЯКОИ
СЪЩНОСТНИ АСПЕКТИ.....63

Доц. д-р Виолета Блажева
КРИЗИТЕ В АГРАРНИЯ СЕКТОР 70

Гл. ас. д-р Радка Ненова
ПРИЛОЖЕНИЕ НА ИНОВАЦИИ В СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО
ОТ ЧЕТВЪРТО ПОКОЛЕНИЕ 76

Гл. ас. д-р Елица Лазарова
ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ПРИЛАГАНЕ ТЕОРИЯТА
НА ОГРАНИЧЕНИЯТА В АГРОБИЗНЕСА 82

Гл. ас. д-р Явор Станев
СЕЛСКОТО И ГОРСКОТО СТОПАНСТВО
В КРАЙДУНАВСКИЯ РЕГИОН 91

Гл. ас. д-р Милен Динков
ИНОВАЦИИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА КОНКУРЕНТНО
И ПРИОБЩАВАЩО ЗЕМЕДЕЛИЕ 97

Доктор по икономика Михаил Билев
ПРОБЛЕМИ И ВЪЗМОЖНОСИ ЗА РАЗВИТИЕ НА
ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КООПЕРАЦИИ В БЪЛГАРИЯ 105

Докторант Валери Велковски
ПАРЦЕЛАРНИТЕ ПЛАНОВЕ И ТЯХНАТА РОЛЯ
В АГРОУСТРОЙСТВЕНИТЕ МЕРОПРИЯТИЯ 114

Студент Веселин Иванов
СЪСТОЯНИЕ И ПРОБЛЕМИ ПРИ РАЗВИТИЕТО
НА ФАМИЛНОТО ЗЕМЕДЕЛСКО СТОПАНСТВО 123

Предприемачески инициативи и възможности за диверсификация в агробизнеса

Доц. д-р Теодора Филипова
СРАВНИТЕЛЕН АНАЛИЗ НА НЕОБХОДИМИТЕ ТЪРГОВСКИ
КОМПЕТЕНЦИИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ЖЕНСКО
ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО В ИТАЛИЯ И БЪЛГАРИЯ 133

Доц. д-р Христо Сирашки
ТВОРЧЕСТВОТО В ИНОВАЦИОННАТА ДЕЙНОСТ 139

Доц. д-р Галина Тодорова
СЕЛСКОСТОПАНСКАТА АВИАЦИЯ-АКТИВЕН ПОМОЩНИК ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО В РЕГИОН ПЛЕВЕН 145

Гл. ас. д-р Илияна Кръстева
ТЕНДЕНЦИИ В РАЗВИТИЕТО НА ПАЗАРА НА РАПИЦА 152

Гл. ас. д-р Цветелина Кабакчиева
ДОХОДИТЕ - НЕОБХОДИМОСТ НА СЕЛСКОСТОПАНСКИТЕ ПРЕДПРИЯТИЕ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ИКОНОМИЧЕСКА УСТОЙЧИВОСТ 158

Гл. ас. д-р Любка Илиева
ИЗСЛЕДВАНЕ ЗНАЧЕНИЕТО НА ТУРИЗМА ЗА РАЗВИТИЕТО НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ 163

Гл. ас. д-р Венцислав Перков
СРАВНИТЕЛЕН АНАЛИЗ НА НЕОБХОДИМИТЕ ЛОГИСТИЧНИ КОМПЕТЕНЦИИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ЖЕНСКО ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО В ИТАЛИЯ И БЪЛГАРИЯ 170

Ас. д-р Любомира Тодорова
РЕЛАЦИЯ МЕЖДУ ЛОЗОВИТЕ НАСЪЖДЕНИЯ, ВИНОПРОИЗВОДСТВОТО И ВИНЕНИЯ ТУРИЗЪМ 176

Ас. д-р Павлин Павлов
ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА АЛТЕРНАТИВЕН ТУРИЗЪМ В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ 182

Финансово-счетоводни аспекти и социално застрахователна защита в селското стопанство

Проф. д-р Андрей Захариев, д-р по ик. Ивайло Маринов
БЪЛГАРИЯ И РУМЪНИЯ ПО ПЪТЯ НА РАСТЕЖА И КОНВЕРГЕНЦИЯТА – СРАВНИТЕЛЕН АНАЛИЗ И ОЦЕНКА 191

Проф. д-р Атанас Атанасов
ЗЕМЕДЕЛСКИЯТ СЧЕТОВОДЕН ОТЧЕТ КАТО НЕОБХОДИМА БАЗА ОТ ДАННИ ЗА ЦЕЛИТЕ НА СИСТЕМАТА ЗА ЗЕМЕДЕЛСКА СЧЕТОВОДНА ИНФОРМАЦИЯ 200

Доц. д-р Иванка Димитрова, д-р Диана Янкова
СПЕЦИФИЧНИ ОСОБЕНОСТИ ПРИ КАЛКУЛИРАНЕТО И ОЦЕНКАТА НА ЗЕМЕДЕЛСКАТА ПРОДУКЦИЯ 208

Доц. д-р Галя Иванова-Кузманова
ПРОБЛЕМИ ПРИ СЧЕТОВОДНОТО ОТЧИТАНЕ НА КВОТИ ЗА ЕМИСИИ НА ПАРНИКОВИ ГАЗОВЕ.....216

Доц. д-р Диана Крумова
ВЪПРОСИ НА КОМПЮТЪРНОТО СЧЕТОВОДСТВО В СЕЛСКОСТОПАНСКИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ 222

Доц. д-р Венцислав Вечев
ОСОБЕНОСТИ ПРИ ОЦЕНЯВАНЕТО НА ПРЕДОСТАВЕНИТЕ ОБЕЗПЕЧЕНИЯ ОТ ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ПРОИЗВОДИТЕЛИ В БАНКИТЕ.....228

Ас. д-р Пламен Петров
РОЛЯТА НА АГРАРНИЯ СЕКТОР В СИСТЕМАТА НА БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА.....235

Докторант Станислав Шишманов
ПЛАТЕЖНО ПОСРЕДНИЧЕСТВО НА ТЪРГОВСКИТЕ БАНКИ ПРИ УРЕЖДАНЕ НА ВЗАИМООТНОШЕНИЯТА МЕЖДУ ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ПРОИЗВОДИТЕЛИ И ДЪРЖАВНИЯ И ОБЩИНСКИТЕ БЮДЖЕТИ.....241

Маркетинг, дистрибуция и търговия със селскостопански продукти

Доц. д-р Пенка Горанова
РЕКЛАМНА КАМПАНИЯ НА ФИРМА “ЖИТАРА” ООД.....251

Доц. д-р Марина Николова
СЪСТОЯНИЕ НА ПАЗАРА НА ЗЕМЕДЕЛСКИ ЗЕМИ
В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ 261

Доц. д-р Симеонка Петрова
ВЛИЯНИЕ НА СПЕЦИАЛИЗАЦИЯТА НА АГРАРНОТО
ПРОИЗВОДСТВО ВЪРХУ АСОРТИМЕНТНОТО
ПРЕДЛАГАНЕ 273

Доц. д-р Петранка Мидова
ПАЗАРЪТ НА СЛЪНЧОГЛЕДОВО ОЛИО – АНАЛИЗИ
И ПЕРСПЕКТИВИ.....281

Доц. д-р Маргарита Шопова
СТАТИСТИЧЕСКИ АНАЛИЗ НА РЕГИОНАЛНИТЕ РАЗЛИЧИЯ
НА ИЗПОЛЗВАНАТА ЗЕМЕДЕЛСКА ПЛОЩ.....289

Доц. д-р Красимира Славева
СЪСТОЯНИЕ И ТЕНДЕНЦИИ ВЪВ ВЪНШНАТА ТЪРГОВИЯ
НА БЪЛГАРИЯ СЪС СЕЛСКОСТОПАНСКИ СТОКИ 296

Доц. д-р Любомир Любенов
СЕГМЕНТИРАНЕ ПАЗАРИТЕ НА ПЧЕЛЕН МЕД
В ОБЛАСТ РУСЕ.....304

Гл. ас. д-р Галя Георгиева
ВИДОВО МНОГООБРАЗИЕ НА БИОПРОДУКТИТЕ
В ОБЛАСТ ВЕЛИКО ТЪРНОВО 309

Доктор по икономика Георги Димитров
ПРИЛОЖЕНИЕ НА МЕТОДИТЕ ЗА БИЗНЕС ПРОГНОЗИРАНЕ
В АГРАРНИЯ СЕКТОР.....317

Докторант Александър Ангелов
УПРАВЛЕНИЕ НА ЗАПАСИТЕ ОТ ДОСТАВЧИЦИТЕ
ВЪВ ВЕРИГИТЕ НА ДОСТАВКА В СЕЛСКОТО
СТОПАНСТВО 330

Студент Надежда Беновска
ХАРАКТЕРИСТИКА НА ХИБРИДЕН СОРТ ЦАРЕВИЦА
КНЕЖА 509. НОВИТЕ ТЕХНОЛОГИИ ПРОМЕНЯТ
ИКОНОМИКАТА 336

Информационни технологии в селското стопанство

Проф. д.ик.н Сергей Охрименко, доц. д-р Агоп Саркисян,
докторант Сергей Пянковский
ИНФОРМАЦИОННО ОСИГУРЯВАНЕ НА ПРОЦЕСИТЕ
ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ИЗВЪНРЕДНИ СИТУАЦИИ 347

Доц. д-р Светослав Илийчовски
АНАЛИЗ НА ДИГИТАЛНИТЕ КОМПЕТЕНЦИИ НА ЖЕНИТЕ
ПРЕДПРИЕМАЧИ В БЪЛГАРИЯ И АНГЛИЯ 354

Антоний Богданов
ИТ АВТОМАТИЗАЦИЯ В ЗЕМЕДЕЛИЕТО.....360

Екологизация и устойчиво развитие на селското стопанство

Prof. DSc. Shaban Nidal, Dr. Erika Andenna Dr. Kadhum Eman,
Dr. Luay Tailah
AGRONOMISTS JOB DON'T REDUCE NATURAL RESOURCES
TO MEET TODAY'S NEEDS WITHOUT COMPROMISING
THE NEEDS OF FUTURE GENERATION.....369

Доц. д-р Минка Анастасова – Чопева
РАВНИЩЕ НА СОЦИАЛНАТА УСТОЙЧИВОСТ
В СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО 378

Доц. д-р Тихомир Личев
ДЕМОГРАФСКИЯТ ВЗРИВ“ И ГЛОБАЛНИТЕ КЛИМАТИЧНИ
ПРОМЕНИ.....386

Албена Симеонова, Пепо Петров
БИОЛОГИЧНОТО ЗЕМЕДЕЛИЕ В БЪЛГАРИЯ - СЪЩНОСТ
И ПРОБЛЕМИ. САНКЦИИ, ДОБРИ ПРАКТИКИ
И ИНОВАЦИИ.....392

Гл. ас. д-р Емил Николов
ИНТЕГРИРАНЕ НА КОРПОРАТИВНАТА СОЦИАЛНА
ОТГОВОРНОСТ В ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КООПЕРАЦИИ.....403

Гл. ас. д-р Иван Маринов
УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО
В БЪЛГАРИЯ ЧРЕЗ ИМПЛЕМЕНТИРАНЕ
НА КОРПОРАТИВНАТА СОЦИАЛНА ОТГОВОРНОСТ 410

Гл. ас. д-р Десислава Алексиева
ИНТЕРЕСИ В УПРВЛЕНИЕТО.....417

Гл. ас. д-р Елена Йорданова
ЕКОЛОГИЧНА ОТГОВОРНОСТ И УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ 423

Докторант Валерия Николаева
ИНТЕЛИГЕНТНО ПО ОТНОШЕНИЕ НА КЛИМАТА
ПРОИЗВОДСТВО НА КАРТОФИ.....428

Магистър Галина Мирчева
БАЛАНС МЕЖДУ ПРИРОДО-ЕФЕКТИВНО И МОДЕРНО-
ТРАДИЦИОННО СТОПАНСТВО
(по примера на смесено животновъдно-растениевъдно стопанство
в с. Петърница, общ. Долни Дъбник, обл. Плевен) 437

Студент Анета Врайкова
БИОРАЗНООБРАЗИЕТО И ПРЕХОДА КЪМ ПО-ЕКОЛОГИЧНА
ИКОНОМИКА 444

Студенти Радой Йосифов и Анета Врайкова
АНАЛИЗ НА ПРЕДЛАГАНИТЕ БИОПРОДУКТИ
В ХРАНИТЕЛНА ВЕРИГА БИЛЛА БЪЛГАРИЯ 450

Правни, исторически и социално-културни бариери на общата селскостопанска политика в Европейския съюз

PhD. Associate Professor Panagoreț Ioana, PhD. Associate Professor Panagoreț Dragoș, PhD. Lecturer Panagoreț Andreea
FOOD SAFETY POLICIES AND STRATEGIES IN ROMANIA 461

К.э.н., старший преподаватель Елена Сергеевна Шараг
ВЛИЯНИЕ ГЛОБАЛИЗАЦИИ НА РАЗВИТИЯ
АГРОСЕКТОРА УКРАИНЫ 472

Доц. д-р Маруся Линкова
ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ИМПЕРАТИВИ И ФЛУКТУАЦИИ
В РАЗВИТИЕТО НА АГРОБИЗНЕСА 478

Доц. д-р Ирена Емилова
ЗА СОЦИАЛНАТА РОЛЯ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КООПЕРАЦИИ..486

Доц. д-р Николай Марков, доц. д-р Светослава Стойчева
НЕРАГЛАМЕНТИРАНИЯ ТРУД – СОЦИАЛЕН ДЪМПИНГ
В ЖИВОТНОВЪДСТВОТО.....491

Гл. ас. д-р Надежда Цветкова
ПРЕЗДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД ДЕЙНОСТТА
НА ЗЕМЕДЕЛСКИЯ ПРОИЗВОДИТЕЛ-ПЧЕЛАР 502

Мирослав Маринов
ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВАТА ПРЕД ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ
КООПЕРАЦИИ В УСЛОВИЯТА НА ЗАСИЛЕНА
КОНКУРЕНЦИЯ.....507

Доктор Георги Ангелов
ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО И ВЪЗДЕЙСТВИЕТО
НА ПОДХОДА ЛИДЕР ВЪРХУ МЕСТНОТО РАЗВИТИЕ
ЗА ПЪРВИЯ ПРОГРАМЕН ПЕРИОД НА ПРСР (2007-2013).....513

Докторант Боряна Георгиева
ОСНОВНИ АСПЕКТИ И ПРОБЛЕМИ ПРИ ДЕФИНИРАНЕ
НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ В БЪЛГАРИЯ.....522

Докторант Росен Коцев
НЯКОИ ХАРАКТЕРИСТИКИ И ПРОБЛЕМИ НА СЕЛСКИТЕ
РАЙОНИ В КОНТЕКСТА НА АГРАРНИЯ СЕКТОР
В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ 529

Докторант Елена Ташкова
ДЕЙНОСТИ В РЕГИОНА НА ОБЛАСТ БЛАГОЕВГРАД/
ОБЛАСТНА ДИРЕКЦИЯ НА ДФ „ЗЕМЕДЕЛИЕ“ –
БЛАГОЕВГРАД 540

Докторант Цветан Марков
АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ОБЕКТИТЕ НА
ИНДУСТРИАЛНА СОБСТВЕНОСТ В БЪЛГАРИЯ 548

МЕЖДУНАРОДНА НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКА
КОНФЕРЕНЦИЯ

**СЪСТОЯНИЕ И ПРОБЛЕМИ ПРИ УПРАВЛЕНИЕТО
И РАЗВИТИЕТО НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО**

Свищов, 4 октомври 2019 г.

Сборник с доклади

Конференцията е посветена на 35 години от създаването на катедра „Аграрна икономика“ и е част от научните форуми, отбелязващи 83 годишнината на Стопанска академия „Д. А. Ценов” – Свищов

ISBN 978-954-23-1762-3

Издателство и печат: Академично издателство „Ценов”
Свищов, ул. Градево № 24

СЕЛСКОСТОПАНСКАТА АВИАЦИЯ-АКТИВЕН ПОМОЩНИК ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО В РЕГИОН ПЛЕВЕН

Доц. д-р Галина Тодорова,
НВУ „В. Левски" – гр. Велико Търново,
факултет „Авиационен" – гр. Долна Митрополия

Резюме: *В условията на политически преход от една система към друга и няколко икономически кризи от създаването си през 1949 година до настоящия момент селскостопанската авиация на България претърпя съществени сътресения, преструктуриране, смяна на собствеността и в значителна степен отстъпи от позициите, които заемаше в миналото!*

През този седемдесет годишен път, тя – селскостопанската авиация беше, остана и ще бъде неотменим помощник в обработка на площите в областта на растениевъдството в сектор селско стопанство на страната ни.

Целта на доклада е изследва ролята на селскостопанската авиация, като помощник на селскостопанските дейности в регион Плевен.

Ключови думи*: икономика, стопанство, растениевъдство, авиация*

1. Въведение

В различните условията на преход, на смяна на собствеността и икономическа криза селскостопанската авиация на страната ни претърпя съществени сътресения и в значителна степен отстъпи от позициите, които заемаше в миналото!

Този типичен за страната факт е валиден и за региона на град Плевен, който традиционно се отличава с сравнително добре развит отрасъл „Селското стопанство."

Добрите показатели на региона се дължат и на помощта на селскостопанската авиация, която през последните години е локализирала техниката си на авиационната площадка в землището на с. Гривица в близост до гр. Плевен.

Обект на изследване в настоящия труд ще е селскостопанската авиация в този район.

Целта на доклада е да изследва ролята на селскостопанската авиация, като помощник за по-доброто развитие на растениевъдството в региона, в предвид на авиационно-химическите дейности в бранша.

За изпълнение на целта ще изследваме следните въпроси:

- Ще проследим историческата хронология на техническото обезпечаване на селскостопанската авиация във България.
- Ще изследваме обективните и субективни фактори, влияещи на растениевъдството в регион Плевен и ролята на селскостопанската авиация, като помощник в основните селскостопански дейности в района по примера „Ди Ем Ви-2010" ЕООД с. Гривица.

2. Техническото обезпечаване на селскостопанската авиация в нашата страна. Обективни и субективни фактори, влияещи на растениевъдството в регион Плевен

Селскостопанската авиация е с дълга история у нас, която започваща от далечната 1949 година. „Нейната същност се изразява в използването на самолетите и хеликоптерите на различни места в селското стопанство - за растителна защита, борба с плевели, прилагане на минерални торове, въздушни сеене, обработка на треви и други технически и производствени селскостопански култури."[1] През този 70 годишен период, този бранш „преживя" не малко трудности, възходи и падения!

В момента „през 2019 г. структурата на селскостопанската авиация включва общо 17 фирми за авиационно-химически работи, базирани в София, Пловдив, Враца, Горна Оряховица, Разград, Русе, Ловеч, Бяла, Монтана, Стара Загора, Варна и Плевен. Тяхната дейност е ориентирана само в България. Хронологията по години, свързана с техническото обезпечаване е както следва":[2]

- *1949 г.* от СССР пристигат първите самолети – това са разузнавателните и ветерани от Втората световна война „Поликарпов" По-2. Сформирани са и първите три екипажа: в Павликенската околия, район Сомовит и в район Севлиево.
- *1952 г. – 1954 г.* вече са внесени десет самолета По-2

[1] Тодорова, Г. Международна научна конференция „Икономическо благосъстояние чрез споделяне на знания". СА „Д. А. Ценов" – гр. Свищов. ISBN 978-954-23-11850.

[2] 70 години Селскостопанска авиация в България - http://www.pan.bg/view_article-

- *1956 г.* започват доставките на самолети Ан-2 за ССА от СССР, хеликоптери Ми-1 за ССА.
- *1964 г.* – започва авиационно-химически работи в Судан.
- *1965 г.* стартират доставките на 52 самолета Ан-2 от Полша.
- *1966 г.*, за авиационно-химически работи, в експлоатация се въвежда Zlin Z-37 Cmelak,
- *1967 г.* за авиационно-химически работи се въвежда в експлоатация PZL-101 Gawron, полско производство,
- *1968* г. за авиационно-химически работи в Судан започва да се използва Z-37, чехословашко производство. През същата година започват и работите в Египет и Иран.
- *1970 г.* в експлоатация са въведени хеликоптерите Ми-2 и Ка-26 и тогава завършва и първия випуск български пилоти на хеликоптери в Кременчук, СССР (днес Украйна).
- *1980 г.* започват авиационно-химически работи в Етиопия, Ангола и Мозамбик, а в същото време започва експлоатацията на S2R-T Turbo Thrush,
- *1982 г.* се въвежда в експлоатация PZL-Mielec M-18 Dromader.
- *2009 г.* започва експлоатацията за селскостопанска работа на хеликоптер Enstrom 480B за Fortuna Air това е и стартът на доставките на хеликоптери от този тип от Enstrom Helicopter Corp.

Така очертаната материална база на селскостопанската авиация към момента е на ръба, за задоволяване на вътрешните потребностите на страната от авиационна техника за изпълнение на присъщите и дейности. Благодарение на организацията, подготвените кадри в авиацията, техниците и не на последно място на сътрудничеството на авиаторите със селскостопанските производители тази дейност все още работи.

2.1. Обективни и субективни фактори на развитие на растениевъдството в район Плевен

По отношение на доброто развитие на растениевъдството в регион Плевен влияние оказват някои обективни и субективни фактори. Към обективните фактори, отнасяме природните дадености-климат, релеф, състав на почвите, преминаващите реки за напояване.

Природо-климатичните условия са благоприятни. Съчетанието на равнинен терен, умереноконтинентален климат, с преобладаващо плодородни черноземни почви и с близостта на реките Дунав, Искър, Тученица и Вит са отлични предпоставки за успешно развитие на растениевъдството в района.

По отношение на терена и съотношението между земеделски и обработваеми територии и площи е също добър индикатор за развитие на растениевъдството. (*Виж табл. 1.)*

Таблица 1. Баланс на територията по вид – земеделски и горски

Територия по вид	общо	Земеделски територии	Обработваема площ
България	111 001 902	63 764 817	49 769 279
Област Плевен	4 653 324	3 791 859	3 253 224

Източник: НСИ, „Районите, областите и общините в република България 2012“

Растениевъдството в региона е представено от зърно производство, трайни насаждения и зеленчуци.

- Зърно производството е насочено към отглеждане на пшеница, царевица, слънчоглед, ечемик и рапица.
- Трайните насаждения са представени от: лозя, ябълки, сливи, кайсии, череши и орехи.
- Зеленчуците, които се отглеждат са: картофи, домати, дини, краставици и други т.е. в района има застъпени от всички култури типични за България.

Наред с така очертаните обективни фактори има и субективни, които влияят както положително, така и отрицателно на растениевъдството. Към субективните отрицателни фактори отнасяме организацията на работната ръка в сектора, организацията на подсектор растениевъдство, а към субективните положителни фактори е доброто сътрудничество с научни организации като Институтът по фуражни култури – Плевен и Института по лозарство и винарство – Плевен.

Една от най-чувствителните категории е работната ръка и там се наблюдава сериозно текучество. От година на година става все потрудно да се намерят хора. По статистически данни от НСИ населението на България към 31.12.2018 година населението на България е общо: 7 000 039 броя, за район Плевен 240 380 броя, в т.ч. 116 915 мъже и 123465 жени. За градовете общо населението е: 161005 броя, в

т.ч. 77 684 мъже и 83321 жени. За селата общо: 79 375 броя, в това число 39 231 мъже и 40144 жени. В сравнение с минали години се наблюдава намаление на хората в трудово-активна възраст. Причините вероятно са комплексни, но едни от водещите са: сезонния характер на работата, по-ниското часово заплащане в сравнение със страните от Европейския съюз и мигрирането на хора в трудоспособна възраст от този беден район на страната към други райони във или извън страната. Във бъдеще, ако този проблем бъде решен добивите ще бъдат и по-високи!

2.2. Ролята на селскостопанската авиация, като помощник в основните селскостопански дейности в района по примера „Ди Ем Ви-2010" ЕООД с. Гривица

Базата на селскостопанската авиация в землището на с. Гривица се представлява от „Ди Ем Ви-2010" ЕООД, която е частна фирма и разполага с 11 самолета „По" и 11 пилота и 3 техници. В периода от края на месец март до декември основната задача на дружеството е авиационно-химически работи свързани с торене и пръскане, тренировъчни полети и други. Една от основните задачи на собствениците е в добра степен се осъществява функционалното сътрудничество между звената, които обезпечават безопасността на полетите и не са допуснати сериозни инциденти и предпоставки за авиопроизшествия. Основен индикатор за работа в това направление са леталните часове и обработените площи. В регион Плевен и добивите са добри, защото вероятно е осъзната ползата от авиационно-химическата работа и тя на практика е неотменим помощник в селското стопанство.

Таблица 2. Общ брой полети и летателни часове по видове дейности

Пролетени часове и кацания	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.
АХР-часове	864,00	993,35	834,43	2196,20	923,55	2316,30	2295,29	1129,53
Бр. полета	3367	3933	2918	8827	3525	12064	11026	4845
Др. задачи	110,40	100,40	86,55	71,57	85,04	41,46	74,17	93,04
Бр. полета	398	284	294	280	362	127	204	292
Общо: часове	974,40	1094,15	921,38	2268	1008,59	2358,16	2369,46	1222,57
Общо: Бр. полета	3765	4217	3212	9107	3887	12191	11230	5137

Източник: „ДИ ЕМ ВИ-2010" ЕООД Плевен

Броя на часовете, зависи от общия брой на поръчките от селскостопанските производители и от това дали годината е дъждовна или не. В години когато има повече дъжд, тогава и авиационно-химическата работа е повече и това видно от данните за обработените площи.

Таблица 3. Обработени площи

Обработени площи /дка/:	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.
В торене	62500	101716	39180	240454	66816	733570	575204	124140
В пръскане	1015910	465149	567444	1399672	526094	456765	833906	590775
Общо:	1078410	566865	605 704	1640126	592910	1190335	1409110	714915

Източник: „ДИ ЕМ ВИ-2010" ЕООД Плевен

Този добър темп на увеличение на обработваемите площи е възможен и поради невисоката цена на услугата авиационно-химическа работа. Услугата за пръскане и торене е достъпна за всички производители и варира между 1.20 и 3 лв. за декар, като вида на препаратите е предварително съгласуван и определен от агроном по видове култури.

Наред с това ползите за селскостопанските производители са, че се намаляват загубите в порядъка на 8 до 11% от използването на авиационните машини, в сравнение с наземната техника от трактори комбайни. Но като всяко нещо и в тази дейност има негативи и основната е загубата на пчели вследствие на отрови от хербицидите, с които се пръска в часовете на авиационно-химическа работа.

Заключение

За да продължи да се развива селскостопанската авиация и да се завърне на нивата от 1990 достигайки трето място в света по обработени площи в страната и зад граница е необходима и държавна политика в този бранш!

Тъй като селското стопанство е пряко свързано с изхранването на хората и е показател за увеличаване на стандарта на живота, то ролята на селскостопанската авиация е исторически доказана и ще продължава да бъде неотменен помощник на отрасъл „Селско стопанство" в страната.

ЛИТЕРАТУРА

Тодорова, Г. Предизвикателства пред селскостопанската авиация на България. Международна научна конференция „Икономическо благосъстояние чрез споделяне на знания" СА „Д. А. Ценов" гр. Свищов ISBN 978-954-23-11850, 2016.

План за развитие на община Плевен за периода за 2014-2020.